

Methodieken en werkwijzen om Marokkaanse vaders te bereiken met opvoedsteun

Inleiding

Het nieuwe systeem van zorg voor jeugd biedt kansen om doelgroepen beter te bereiken die soms verder afstaan van het formele aanbod, zoals migrantenvaders of migrantengroepen met weinig opleiding. In de transformatie is er immers aandacht voor het aansluiten bij informele netwerken rond gezinnen, outreachend werken en de eigen kracht van ouders en kinderen. Een van de vragen die door Ouder-en kindteams worden gesteld is: zijn er methodieken of werkwijzen om Marokkaanse vaders te bereiken met opvoedsteun?

Amsterdamse vaders van Marokkaanse origine zijn al met al een nog weinig bereikte doelgroep; moeders worden gemakkelijker bereikt, onder andere via ouderkamers. Als alleen moeders worden bereikt, is opvoedondersteuning minder effectief dan als de vaders ook geïnformeerd en betrokken raken. In Amsterdam zijn er verschillende manieren waarop vaders op dit moment worden bereikt.

We zetten ze hier onder elkaar.

1. Via migrantenzelforganisaties, waar door vaders en moeders met elkaar wordt gesproken over thema's die hen bezighouden (bijvoorbeeld bijeenkomsten 'opvoeden in spannende tijden', ondersteund door BMP. <http://www.kis.nl/artikel/opvoeden-doe-je-samen>)
2. Via opvoeddebatten in o.a. moskeeën en buurthuizen; Trias Pedagogica had in 2015 de opdracht om in een aantal stadsdelen opvoeddebatten te organiseren.
3. Door debatten te organiseren en in gesprek te gaan.

1. Aansluiten bij migrantenzelforganisaties

Onderzoek van KIS (Kennisplatform Integratie en Samenleving) en eerder Tienplus (www.kenniswerkplaatstienplus.nl) laat zien dat er binnen migrantengemeenschappen diverse initiatieven zijn om het gesprek met elkaar te voeren over opvoeding en de (soms zorgelijke) ontwikkeling van kinderen in gemeenschappen. Als ouder-en kindadviseur is het vanuit het principe dat wordt aangesloten bij eigen kracht belangrijk bij dit soort initiatieven op de hoogte te zijn en waar mogelijk een verbinding te leggen. Dit vraagt bijzondere inspanning. Bijvoorbeeld: daadwerkelijk aansluiten bij het gesprek dat wordt gevoerd; luisteren naar wat er eventueel nodig is. Het voeren van de genoemde gesprekken heeft vaak voor de deelnemers niet als direct doel hulp te bieden aan *individuele* gezinnen; het gaat er veeleer om in een veilige ruimte met elkaar van gedachten te wisselen over onderwerpen die de gemeenschap raken. Meer informatie over hoe samen te werken met migrantenzelforganisaties is te vinden in http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/Opvoedsteun-in-de-buurt_2951_web.pdf

2. Aansluiten bij opvoeddebatten

Trias Pedagogica ontwikkelde een aantal jaren geleden de methodiek Opvoeddebatten met Marokkaanse vaders. Bij de ontwikkeling werd praktijkkennis en pedagogische kennis gecombineerd. Intussen wordt deze methodiek ook toegepast in andere etnische groepen, binnen en buiten Amsterdam. In 2015 organiseerde Trias Pedagogica veel debatten in opdracht van de gemeente Amsterdam. Met de debatten worden vaders bereikt die zich normaal gesproken niet snel melden bij een OKT; omdat ze de weg niet

KeTJA (Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam)

kennen, er geen vertrouwen in hebben dat ze daar worden ondersteund, maar ook omdat veel vaders niet uit zichzelf een opvoedvraag hebben. In de debatten wordt, op een wijze die aansluit bij de leefwereld van vaders, met elkaar gesproken over het belang van de rol van de vader, opvoeden in Nederland, ontwikkeling van kinderen, de rolverdeling tussen man en vrouw en andere onderwerpen. Er wordt gebruik gemaakt van film en de debatform sluit aan bij wat vaders prettig vinden. Humor is een belangrijk middel in de debatten. Vaak wordt bij het laatste debat een opvoedprofessional uitgenodigd. Vaak wordt een opvoedprofessional uitgenodigd. Dat kan een OKT-medewerker zijn. Belangrijk is dat er een gesprek op gang gaat over wat vaders verwachten en wat het OKT kan bieden.

Voor de beschrijving van de methodiek van opvoeddebatten, en voor een onderbouwing en toepassing bij overige etnische groepen, zie http://www.verwey-jonker.nl/publicaties/2012/opvoeddebatten_met_marokkaanse_vaders en <http://www.verwey-jonker.nl/publicaties/2015/opvoeddebatten-met-migrantenvaders>.

3. Zelf debatten organiseren of in gesprek gaan met Marokkaanse vaders

In 2014 verscheen een artikel van het Verwey-Jonker Instituut, op aanvraag van de gemeente Amsterdam, dat laat zien hoe een Amsterdamse ouder-en-kindadviseur van Marokkaanse origine vaders ondersteunt bij hun vaderrol. Zij doet dit door aan te sluiten bij hun informele netwerken en leefwereld. Veel van de vaders die ze bereikt, hadden geen idee dat er een plek was waar zij terecht konden met zorgen over, of vragen over de opvoeding van hun kinderen. Ze zoekt vaders zelf actief op, waarbij ze ook aansluit bij plekken waar vaders al komen, zoals de moskee. Ze organiseert groepsbijeenkomsten (minder hoge drempel voor veel vaders), op tijden en plekken die vaders uitkomen. Als het nodig is, zet ze een man in.

In haar aanpak benut ze haar achtergrond en kennis over bijvoorbeeld de Islam, om de verbinding te maken met de leefwereld van vaders en hen goed te kunnen aanspreken op verantwoordelijkheid.

Uiteindelijk is ze evenwel van mening dat ook andere collega's veel van haar tips kunnen benutten om in gesprek te raken met Marokkaanse vaders over opvoeding. Uiteindelijk ziet zij als haalbaar dat op diverse scholen in Amsterdam vadergroepen zouden draaien.

De volgende tips komen uit het artikel naar voren:

1. Benader vaders op diverse manieren: via brieven op school, moeders op school, de conciërge, andere vaders.
2. Organiseer afzonderlijke groepen voor vaders, of sluit aan bij groepen die al bij elkaar komen.
3. Benut de moskee; het moskeebestuur staat vaker open voor gesprekken dan je denkt.
4. Zorg voor herkenbaar (beeld)materiaal bij werving.
5. Houd rekening met werktijden van vaders; organiseer bijeenkomsten bijvoorbeeld 's avonds.
6. Denk na over wie er voor de groep komt te staan: iemand die vaders aanspreekt (kan ook een vrouw zijn, of samen met een man).
7. Een professional met een Marokkaanse achtergrond helpt om vertrouwen te winnen.
8. Een Marokkaanse professional kan ouders aanspreken op gezamenlijke verantwoordelijkheid 'voor onze kinderen'.
9. De toon is belangrijk: naar vaders luisteren maar ze ook durven aanspreken.
10. Taal is belangrijk: ruimte geven aan de eigen taal; het Nederlands dient vaak als basis vanwege onderlinge taalverschillen.

KeTJA (Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam)

11. Kennis is belangrijk: over de rol van Marokkaanse vaders en hun verhouding tot moeders en kinderen.
12. Triple P of andere evidence based programma's zijn bruikbaar, met kleine aanpassingen (bijvoorbeeld verwijzingen naar de koran).
13. Een cursus spreekt niet direct aan; organiseer eerst een eenmalige bijeenkomst.
14. Geef ruimte aan vragen of thema's die vaders aandragen.
15. Ondersteun vrijwilligers om ook zelf met vaders in gesprek te gaan.

Een andere aanpak die vaders heeft weten te bereiken in de afgelopen jaren in Amsterdam, is de methodiek Coach je Kind, ontwikkeld door SIPI.

OKA's van SIPI zijn vertegenwoordigd in een aantal OKT's en hebben veel diversiteitskennis. Enkele (vanuit literatuur onderbouwde) werkzame principes uit Coach je kind zijn: altijd expliciet vaders betrekken bij opvoedondersteuning aan gezinnen, huisbezoeken uitvoeren indien nodig. En voorts: veel aandacht besteden aan gesprekken met ouders over de betekenis van het wonen en kinderen opvoeden in Nederland, en de invloed die zij – vaak niet bewust – hebben op hun kinderen.

Inspiratie kun je ontleen aan

- De werkwijze van de OKA Touria Abalhaj [Zie het artikel.](#)
- De werkwijze van Coach je kind. [Zie het artikel](#)

Tot slot

Informatie over initiatieven die er verder waren in Amsterdam, enige jaren geleden, om migrantenvaders te bereiken en ondersteunen, is te vinden in http://www.verwey-jonker.nl/doc/jeugd/Een-vader-is-meer-dan-100-meesters_2935_web.pdf

November 2015, Verwey-Jonker Instituut